

**Zbirka Tito u djelima likovnih umjetnika
Jugoslavije u Međunarodnoj galeriji portreta
Tuzla, pokretno dobro**

Status spomenika -> **Nacionalni spomenik**

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika, na osnovi člana V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 39. stav 1. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, na sjednici održanoj od 4. do 6. februara 2013. godine, donijela je

O D L U K U

I

Pokretno dobro – zbirka *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije*, koja se nalazi u Međunarodnoj galeriji portreta Tuzla u Tuzli proglašava se nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: nacionalni spomenik).

Nacionalni spomenik čini 86 djela.

Nacionalni spomenik je smješten u zgradi Međunarodne galerije portreta Tuzla, u ulici Druge tuzlanske brigade broj 13 u Tuzli, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

Na nacionalni spomenik se primjenjuju mjere zaštite utvrđene Zakonom o provođenju odluka Komisije za zaštitu nacionalnih spomenika ustanovljene u skladu sa Aneksom 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini („Službene novine Federacije BiH“, br. 2/02, 27/02, 6/04 i 51/07).

II

Vlada Federacije Bosne i Hercegovine (u dalnjem tekstu: Vlada Federacije) dužna je osigurati pravne, naučne, tehničke, administrativne i finansijske mjere za zaštitu, konzervaciju i prezentaciju nacionalnog spomenika.

Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika (u dalnjem tekstu: Komisija) će utvrditi tehničke uvjete i osigurati finansijska sredstva za izradu i postavljanje informacione table sa osnovnim podacima o spomeniku i odluci o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom.

III

S ciljem **trajne zaštite** nacionalnog spomenika, Vlada Federacije osigurat će odgovarajuće fizičke i tehničke uvjete za čuvanje nacionalnog spomenika, što podrazumijeva:

- sanaciju i adaptaciju depoa;
- konzervaciju umjetničkih djela na osnovi odgovarajućeg elaborata;
- nabavku uređaja za kontrolu i memorisanje nivoa vlage i temperature u zatvorenom prostoru;
- nabavku materijala za konzerviranje papirnih artefakata;
- nabavku materijala za odlaganje i čuvanje umjetničkih slika na platnu;
- nabavku opreme za manipuliranje umjetninama;
- osiguravanje odgovarajućih uvjeta za čuvanje zbirke kako bi se spriječilo dalje oštećenje, te osiguravanje uvjeta i sredstava za konzervatorsko-restauratorske radove na umjetninama;
- osnivanje i opremanje laboratorija za konzervaciju i restauraciju umjetnina.

Izlaganje i ostali vidovi prezentacije nacionalnog spomenika i pojedinih njegovih dijelova na području Bosne i Hercegovine vršit će se na osnovi uvjeta koje utvrdi federalno ministarstvo nadležno za kulturu (u daljem tekstu: nadležno ministarstvo).

Nadzor nad provođenjem mjera zaštite nacionalnog spomenika vrši nadležno ministarstvo.

IV

Nacionalni spomenik, ili njegove pojedine dijelove (u dalnjem tekstu: pokretno naslijede), nije dozvoljeno iznositi iz Bosne i Hercegovine.

Izuzetno od odredbe prethodnog stava, dozvoljeno je privremeno iznošenje pokretnog naslijeda iz Bosne i Hercegovine radi prezentacije ili konzervacije, ako se utvrди da konzervatorske radove nije moguće izvršiti u Bosni i Hercegovini, odnosno ako se procijeni da se konzervacija u inostranstvu može izvršiti kvalitetnije, brže i jeftinije.

Dozvolu u smislu prethodnog stava daje Komisija, ukoliko bude nesumnjivo utvrđeno da to neće ni na koji način ugroziti pokretno naslijede.

Komisija u svojoj dozvoli za privremeno iznošenje pokretnog naslijeda iz Bosne i Hercegovine utvrđuje sve uvjete pod kojima se to iznošenje može izvesti, rok za povrat dobra u Bosnu i Hercegovinu i zaduženja pojedinih organa i institucija za osiguranje tih uvjeta, te o tome obavještava Vladu Federacije, nadležnu službu sigurnosti, carinsku službu Bosne i Hercegovine i javnost.

V

Svako, a posebno nadležni organi Federacije Bosne i Hercegovine, kantona, gradske i općinske službe suzdržat će se od preduzimanja bilo kakvih radnji koje mogu oštetiti nacionalni spomenik ili dovesti u pitanje njegovu zaštitu.

VI

Ova odluka će se dostaviti Vladi Federacije, nadležnom ministarstvu i nadležnoj službi zaštite naslijeda na nivou Federacije Bosne i Hercegovine, radi provođenja mjera utvrđenih u tač. II – V ove odluke.

VII

Sastavni dio ove odluke je obrazloženje sa pratećom dokumentacijom koje je dostupno na uvid zainteresiranim licima u prostorijama i na web stranici Komisije (<http://www.kons.gov.ba>).

VIII

Prema članu V stav 4. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, odluke Komisije su konačne.

IX

Ova odluka stupa na snagu narednog dana od dana objave u „Službenom glasniku BiH“.

Ovu odluku Komisija je donijela u sljedećem sastavu: Zeynep Ahunbay, Martin Cherry, Amra Hadžimuhamedović, Dubravko Lovrenović i Ljiljana Ševo.

Broj: 04.2-02.3-53/13-1
4. februara 2013. godine
Sarajevo

**Predsjedavajuća Komisije
Ljiljana Ševo**

O b r a z l o ž e n j e

I – UVOD

Na osnovi člana 2. stav 1. Zakona o provođenju odluka Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, uspostavljene shodno Aneksu 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, „nacionalni spomenik“ je dobro, koje je Komisija za očuvanje nacionalnih spomenika proglašila nacionalnim spomenikom u skladu sa čl. V i VI Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini, kao i dobra upisana na Privremenu listu nacionalnih spomenika Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ br. 33/02) sve dok Komisija ne doneše konačnu odluku o njihovom statusu, a za šta ne postoji vremensko ograničenje i bez obzira na to da li je za navedeno dobro podnesen zahtjev.

Dženan Jusufović, direktor JU Međunarodna galerija portreta Tuzla, podnio je Komisiji, dana 01.02.2012. godine, peticiju/prijedlog za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom.

U skladu sa odredbama Zakona, a na osnovi člana V stav 4. Aneksa 8. i člana 35. Poslovnika o radu Komisije za očuvanje nacionalnih spomenika, Komisija je pristupila provedbi postupka za donošenje konačne odluke za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom.

Izjava o značaju dobra

Internacionalna galerija portreta u Tuzli predstavlja rijetku instituciju koja baštini djela bosanskohercegovačkih umjetnika koji su se, prije osnivanja akademija u Bosni i Hercegovini, školovali u priznatim evropskim centrima umjetnosti. Fundus Galerije nesumnjivo predstavlja izvor za izučavanje historije i razvoja bosanskohercegovačke umjetnosti u cjelini, izučavanje portreta kao likovne teme, te izučavanje različitih likovnih pravaca, materijala i tehnika.

Većina djela iz zbirke *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije* nastala je 1977. godine u Bugojnu. Na poziv Tita, umjetnici iz svih zemalja (bivše) Jugoslavije, okuplili su se u njegovoj rezidenciji i stvarali vlastite likovne interpretacije ovog državnika. Te godine organizirana je i izložba istoga naziva, koja je pored likovne, imala i dokumentarno-historijsku vrijednost. Na izložbi su prikazani portreti Josipa Broza Tita, nastali od 1946. do 1977. godine.

II – PRETHODNI POSTUPAK

U postupku koji prethodi donošenju konačne odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom, izvršen je uvid u:

- podatke o sadašnjem stanju i namjeni dobra,
- uvid u sadašnje stanje dobra,
- historijsku, arhitektonsku ili drugu dokumentarnu građu o dobru koja je data u popisu korištene dokumentacije u okviru ove odluke,

- peticiju Međunarodne galerije portreta u Tuzli za proglašenje zbirke *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije* nacionalnim spomenikom Bosne i Hercegovine od 01.02.2012. godine, sa prilozima.

Prema odredbi člana V, stav 2. Aneksa 8. Općeg okvirnog sporazuma za mir u Bosni i Hercegovini i člana 37. Poslovnika o radu Komisije, prije donošenja konačne odluke o proglašenju dobra nacionalnim spomenikom, Komisija će pružiti mogućnost vlasniku predloženog nacionalnog spomenika, podnosiocu peticije, institucijama nadležnim za očuvanje naslijeda, stručnim i naučnim institucijama, stručnjacima i naučnicima, kao i drugim zainteresiranim licima da iznesu svoje stavove.

U skladu s tim, Komisija je preduzela sljedeće aktivnosti:

- dopisom broj 04.1-35.2-5/12-80 od dana 17.05.2012. godine zatražila dostavljanje dokumentacije i stavova u vezi sa proglašenjem zbirke *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije* nacionalnim spomenikom BiH, od: Zavoda za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta;
- u „Službenom glasniku BiH“, broj 103/12 od 24.01.2013. godine objavljeno je Obavještenje o pokretanju postupka proglašenja predmetnog i drugih dobara nacionalnim spomenicima, sa pozivom vlasnicima i drugim zainteresiranim fizičkim i pravnim licima, tijelima i institucijama da, u roku od 30 dana, dostave Komisiji svoje stavove u vezi sa proglašenjem dobra nacionalnim spomenikom.

Do donošenja odluke, Komisiji je dostavljena sljedeća dokumentacija:

- dopisom broj 07-40-4-3885-1/12 od 24.05.2012. godine, Zavod za zaštitu spomenika u sastavu Federalnog ministarstva kulture i sporta informirao je Komisiju da pomenuto dobro nije bilo ranije evidentirano ni zaštićeno.

Na osnovi uvida u prikupljenu dokumentaciju i stanje dobra utvrđeno je sljedeće:

1. Podaci o dobru

Lokacija

Zbirka *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije* smještena je u zgradи Međunarodne galerije portreta Tuzla u Tuzli, u ulici Druge tuzlanske brigade 13, Federacija Bosne i Hercegovine, Bosna i Hercegovina.

Historijski podaci

Međunarodna galerija portreta u Tuzli nastala je amaterskom inicijativom 1964. godine u Osnovnoj školi „Centar“. Nastala je inicijativom i donacijom likovnih umjetnika sa prostora bivše Jugoslavije. Svoj profesionalni interes vezuje za istraživanje, prezentaciju i valorizaciju značajne likovne teme - portreta.

Cjelokupan fundus Galerije portreta u Tuzli razvrstan je u osam kolekcija/zbirki:

- Kolekciju savremenog portreta XIX i XX stoljeća
- Kolekciju crteža, akvarela, tempera i ulja Ismeta Mujezinovića
- Kolekciju crteža, grafika i ulja Adele Behr Vukić
- Kolekciju legata Haima Džemsa Pinte
- Internacionalnu zbirku portreta - crteža i grafika
- Kolekciju savremene bosanskohercegovačke umjetnosti
- Kolekciju likovnih umjetnika Tuzle
- Kolekciju Kaselske škole

Pored istraživanja, prikupljanja i valorizacije zbirki, Galerija je u proteklih pet decenija svoga djelovanja organizirala izložbe savremenog portreta, revijalnog i retrospektivnog karaktera najstarije generacije bosanskohercegovačkih umjetnika. Godine

1980. u organizaciji Galerije priređena je međunarodna bijenalna izložba crteža i grafike, jedna od ukupno četiri takve manifestacije na prostoru tadašnje Jugoslavije.

U poslijeratnom periodu (od 1995.) Galerija je ustanovila nekoliko regionalnih i međunarodnih likovnih manifestacija:

- Kvadrijenale savremenog portreta
- Salon 13
- Tuzlanski salon 2x13
- Interbifep
- Klub galerije
- Međunarodni atelje „Ismet Mujezinović“
- Retrospektive tuzlanskih umjetnika
- Tuzlanski dani murala

Posebnu aktivnost Galerije čini izdavačka djelatnost, u okviru koje su štampane monografije „Ismet Mujezinović“ i „Zlatko Ugljen“, katalozi u Salonu 13, Tuzlanskom salonu 2x13, zatim izdanja umjetnika zavičajaca, likovna mapa Tuzla nekad, katalozi revijalnih izložbi, kvadrijenala portreta, međunarodne izložbe portreta, crtež i grafika.

Zbirka *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije* nastala je otkupom ili darivanjem umjetnika koji su učestvovali u portretiranju Tita 1946. i 1977. godine. Pojedina djela otkupljena su ili darivana od strane umjetnika koji nisu učestvovali u oficijelnom portretiranju Tita, ali su izradili kompozicije na ovu temu.

2. Opis dobra

Zbirka *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije* sastoji se od 86 djela. Djela iz zbirke nastala su u dva vremenski odvojena okupljanja umjetnika bivše Jugoslavije. Prvo okupljanje organizirano je u Beogradu krajem decembra 1946. i početkom januara 1947. godine. Pozvani umjetnici koji su učestvovali u portretiranju Tita su: Ismet Mujezinović, Paja Jovanović, Pjer Križanić, Vladimir Becić, Marino Tartalja, Božidar Jakac, Gabrijel Stupica i Zlatko Prica. Na drugom okupljanju, organiziranom u Bugojnu između 02. i 04. aprila 1977. godine, učestvovali su bosanskohercegovački umjetnici: Ismet Mujezinović, Vojo Dimitrijević, Mario Mikulić, Meha Sefić, Ljubo Lah, Mevludin Ekmečić, Mustafa Voljevica – Ico, Mersad Berber, Alija Kučukalić, Luka Ilić, Ibrahim Bilajac, Milivoje Unković, Salim Obralić i Ljupko Antunović.

Umjetnici stvaraju u različitim likovnim tehnikama, od kojih su najzastupljenije olovka, kreda, ugljen, tuš, bakropis, pastel, ulje, gips i bronza.

Veći dio zbirke čine slike (77), a tek manji skulpture (9).

Zbirka *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije* nastala je darivanjem ili otkupom od autora.

1. Gabrijel Stupica, *Portret druga Tita*, 1946/1947., ulje na šperploči, 109 x 85 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – dlk: G. Stupica

Tito je naslikan u sjedećoj pozici, u srednjem planu. Obučen je u maslinastozelenu maršalsku uniformu, sa istaknutim epoletama i odlikovanjima. Licem je okrenut 1/3 od posmatrača.

2. Ismet Mujezinović, *Portret maršala Tita*, 1946/1947., ulje na platnu, 130 x 95 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Figura Tita prikazana je u cijelosti, u sjedećem položaju. Obučen je maršalsku uniformu maslinastozelene boje, sa istaknutim epoletama i odlikovanjima na lijevoj strani. Na nogama nosi duboke, crne čizme u koje su uvučene maslinastozelene pantalone, sa crvenim prugama sa strane. Ambijent u kojem je oslikan portret Tita oblikovan je jednostavno uz korištenje zelene i crvene boje. Nasuprot jednostavnoj

pozadini, pod je oslikan kombinacijom kvadrata bijele i crne boje.

3. Ismet Mujezinović, *Maršal Tito I*, ulje na papiru, 41 x 26,5 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Tito je prikazan u srednjem krupnom planu, u stojećem položaju. Okrenut je za 1/3 od posmatrača. U lijevoj ruci drži šešir, a desnom se oslanja. Obučen je u maslinastozelenu maršalsku uniformu, sa istaknutim epoletama i odlikovanjima sa lijeve strane. Pozadina je samo djelimično dovršena, obojena u crnu boju oko figure Tita.

4. Ismet Mujezinović, *Maršal Tito II*, ulje na papiru, 35 x 25 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Tito je prikazan u krupnom kadru, licem okrenut od posmatrača za 1/3.

5. Ismet Mujezinović, *Maršal Tito III*, 1950., ulje na platnu, 142 x 105 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Tito je prikazan u srednjem planu, u stojećem položaju. Licem je okrenut ka lijevoj strani za 1/3 od posmatrača. Obučen je u modro-plavo odlijelo, sa istaknutim epoletama zlatne boje. Pozadina je jednostavna – obojena u braon boju.

6. Ismet Mujezinović, *Portret druga Tita I*, 1953., ulje na platnu, 100 x 81 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Ismet

Tito je prikazan *en face*, u krupnom srednjem planu. Obučen je u vojničku uniformu, opasan širokim kaišem smeđe boje. Preko ramena je pregrnut kaputom maslinaste boje. Pozadina je jednostavna, obojena tamnonarandžastom bojom.

7. Ismet Mujezinović, *Portret Tita*, 1977., ulje na kartonu, 69 x 46 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Ismet

Lik Tita sa naočalama oslikan je u krupnom kadru, za 1/3 okrenut od posmatrača. Tito je obučen u sivo odlijelo sa bijelom košuljom i maslinastom kravatom. Pozadina je izvedena zelenom bojom.

8. Ismet Mujezinović, *Portret druga Tita II*, 1977., olovka, 47 x 34 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Ismet '77

Portret je naslikan suhom olovkom, u krupnom kadru. Lik Tita sa naočalama prikazan je skoro u profilu (okrenut od posmatrača više od 1/3).

9. Božidar Jakac, *Portret Tita*, 1947., bakropis, 27 x 26 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – dlk: I/1947. B. Jakac; ispod u sred Galeriji jug. p. Tuzla Beograd 19. VI. 1974. Tito

Portret je izrađen tehnikom bakropisa. Krupni kadar prikazuje lik Tita u profilu.

10. Božidar Jakac, *Tito 1944.*, fotografija crteža, 45 x 30 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – dlk: I 1944. B. Jakac; ddk: B. Jakac; u sredini dole: Mali crtež urađen u dnevnik Toneta; Fotografija (AVNOJ) – po fotosu zasjedanja – Zrinski Čakovec 1977
Portret je slikan u krupnom kadru. Lik Tita je prikazan u profilu u vojničkoj uniformi sa kapom na glavi.

11. Božidar Jakac, *Maršal Tito*, 1947., bakropis, 30 x 21 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – dlk: beograd I 1947 B. Jakac (u otisku) ddk: B.Jakac; dole na sredini: Maršal Tito; dole lijevo „1947.“ (olvkom)

Portret je izrađen tehnikom bakropisa. Lik Tita je prikazan u profilu, u krupnom kadru. Godine 1974., Tito je portret darovao Galeriji o čemu svjedoči i natpis ispod

bakropisa: Galeriji Jugoslovenskog portreta Tuzla/Beograd 19. VI. 1974.

12. Andrija Maurović, *Tito*, 1948., crtež olovkom, 67 x 54 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Maurović

Lik Tita prikazan je u krupnom kadru, u profilu. Umjetnik je više posvetio tretmanu lica nego poprsja, te je samo naglasio okovratnik Titovog kaputa i uniforme.

13. Neznani autor, *Maršal Tito*, crtež kredom, 65 x 50 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Portret je oslikan u krupnom kadru i prikazuje Titovo poprsje. Lik je okrenut za 1/3 od posmatrača.

14. Branko Stanković Lale, *Tito*, 1944., crtež pero-tuš, 50,3 x 37 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddul Stanković prof. 1944.

Portret je naslikan perom i tušem. Prikazuje poprsje Tita u krupnom kadru. Tito je obučen u vojničku uniformu, sa karakterističnom vojničkom kapom tog perioda (u narodu poznatoj kao „titovka“), sa lulom i zapaljenom cigaretom u njoj.

15. Frano Mengelo Dinčić, *Maršal Tito*, 1955., bronza-plaketa, 27,5 x 24,5 x 1 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – dlk: Dinčić M.F.

Portret je izrađen u bronzi. Prikazuje lik Tita u profilu.

16. Frano Kršinić, *Maršal Tito 1960.*, odljev u gipsu, 58,5 x 22 x 17 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Portret prikazuje stojeću figuru Tita. Obučen je u kaput, lica okrenutog ka lijevoj strani, blago oborenog pogleda.

17. Omer Mujadžić, *Josip Broz Tito*, 1961., kombinirana tehnika, 44,9 x 37 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Mujadžić 1961

Portret je oslikan u krupnom kadru. Lik Tita je okrenut za 1/3 od posmatrača. Umjetnik se više posvetio tretmanu lica nego pozadine, koja je oblikovana grubim potezima olovke i krede.

18. Omer Mujadžić, *Tito*, 1977., pastel, 32 x 26 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – dlk: Mujadžić

Portret je oslikan u krupnom kadru. Lik Tita sa naočalama okrenut je od posmatrača za 1/3.

19. Antun Augustinčić, *Maršal Tito*, 1962., bronza, 67 x 57 x 33 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Portret Tita izrađen je kao brončana bista. Tito je prikazan u vojničkoj uniformi i kaputu, pogleda oborenog ka dolje.

20. Petar Jelišić, *Portret Tita*, 1962., patinirani gips, 70 x 25 x 25 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Titova bista postavljena je na mramorno postolje.

21. Milena Lah, *Maršal Tito*, 1962., odljev u gipsu, 41 x 26 x 31 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Poprsje Tita izrađeno je od gipsa, oblikovanje je grubo, te izgleda nedovršeno.

22. Oto Logo, *Tito*, 1965., bronlaza plaketa, ø=39 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – sdu: Logo

U kompoziciji kružnog formata izrađen je lik Tita u profilu, prikazan sa lijeve strane.

23. Safet Zec, *Tito*, 1975., crtež crvenom kredom, 37,5 x 31,5 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla
Signatura – ddk: Zec Safet 1975.

Portret Tita naslikan je crvenom kredom u krupnom planu. Tito je prikazan sa naočalama, okrenut od posmatrača za 1/3. Odijelo je izvedeno ujednačenim linearnim potezima.

24. Safet Zec, *Tito danas I*, 1975., ulje na platnu, 130 x 115,5 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Kompozicija je asimetrična. Na desnoj strani oslikan je Tito kako sjedi u masivnoj crnoj stolici. Desna ruka mu je blago odignuta od krila, savijena u šaci, kao da nešto pridržava. Lijeva ruka je oslonjena na krilo, sa lulom u ruci. U prednjem planu sa desne strane oslikana je vaza sa cvijećem.

25. Safet Zec, *Tito danas II*, 1975., ulje na platnu, 100 x 80,5 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – glk: Zec 1975. Beograd
Slika je otudena iz zbirke (pogledati podatke o sadašnjem stanju dobra ove Odluke).

26. Safet Zec, *Tito danas III*, 1977., olovke u boji, 104,5 x 95 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – glu: Zec Safet 1977. Beograd

Portret je organiziran kao i na kompoziciji *Tito danas I* – Tito je oslikan u krupnom planu, sjedi u stolici. Za razliku od prethodne kompozicije, šake su preklopljene jedna preko druge i položene u krilu. Na lijevoj ruci dominira veliki prsten zlatne boje. U prednjem planu je vaza sa crvenim cvijećem. Tito je prikazan sa naočalama, obučen u odijelo, sa bijelom košuljom i kravatom zeleno-crvene boje.

27. Safet Zec, *Tito*, 1980., olovke u boji, 95 x 70 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Zec Safet Tito 1980

Lik Tita sa naočalama prikazan je u krupnom planu. Odjeven je u crno odijelo sa bijelom košuljom i kravatom. Naslikan je u poluprofilu, okrenut od posmatrača za 1/3.

28. Nusret Hrvanović, *Čovjek mira*, 1975., crtež pero-tuš, 32 x 26 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk Nusret Hrvanović 1975; dlk: crtež perom; dole na sredini Čovek mira
Tito je prikazan u krupnom planu, odjeven u maršalsku uniformu, sa istaknutim epoletama i odlikovanjima sa lijeve strane.

29. Petar Mojak, *Tito*, 1969., crtež – serigrafija, kist, 42 x 29,8 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Petar 1. XII 1969.

Portret je naslikan u krupnom kadru i prikazuje Tita u profilu. Crtež je izведен linijama u nekoliko poteza.

30. Petar Mojak, *Tito II*, 1971., crtež tuš-olovka, 45 x 30 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk Mojak 1971.

Portret je izведен kombinacijom tuša i olovke. U krupnom kadru prikazan je lik Tita u profilu.

31. Ante Despot, *Maršal Tito*, 1976., patinirani gips, 32 x 22 x 24 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Kompoziciju čini glava pričvršćena na kvadratni postament bijele boje.

32. Mersad Berber, *Tito I*, 1977., ulje i krejon, 60 x 95 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: M. Berber 1977.

Kompozicija je asimetručna. Na desnoj strani oslikan je Tito u profilu, okrenut ka

lijevoj strani kompozicije.

33. Mersad Berber, *Titove ratne uspomene iz Bosne*, 1977., litografija, 75,5 x 53 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Mersad Berber; dole u sredini: Titove ratne uspomene iz Bosne; dlc: 2/5 EA 77

Portret je izrađen u tehnici litografije. Kompozicija obuhvata srednji krupni plan i prikazuje Tita do visine pojasa, obučenog u vojničku uniformu. Licem je okrenut od posmatrača za 1/3.

34. Mersad Berber, *Tito II*, 1980., pise pastel, 41 x 29,5 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Tito Mersad Berber maj 1980.

Portret je naslikan pastelnim bojama. Lik Tita prikazan je u sjedećem položaju, a figura je smještena u srednji plan. Tito je obučen u svijetloplavo odjelo sa bijelom košuljom i svijetloplavom kravatom. Okrenut je od posmatrača za 1/3. Ispred sebe, na stolu ima otvorene novine koje pridržava lijevom rukom.

35. Mersad Berber, *Tito III 2. V. 1980.*, 1980., pastel, 50 x 40 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Tito Mersad Berber 1980.

Portret je oslikan u srednjem planu. Lik Tita okrenut je za 1/3 od posmatrača. Tito je prikazan sa naočalama, obučen u tamno odjelo sa bijelom košuljom. Pozadina je također izvedena tamnom, braon bojom, te nije moguće uočiti jasnu granicu između Titovog tijela i pozadine. Umjetnik je na samoj kompoziciji oslikao okvir crvene boje.

36. Mersad Berber, *Mala skica predsjednika Tita*, 1980., sepija, 22 x 16,4 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Berber

Lik Tita sa naočalama prikazan je *en face* u krupnom planu. Pozadina je izvedena u tamnoj boji sa sporadičnim naglašenim linearним potezima.

37. Mersad Berber, *Skica predsjednika Tita*, 1980., kombinirana tehnika, 50 x 34 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Tito Mersad Berber 2. V 1980.

Portret Tita oslikan je u srednjem planu, a obuhvata figuru do pojasa. Tito je prikazan sa naočalama, *en face*, desne ruke spuštene na bradu. Na ruci dominira veliki masivni prsten zlatne boje. Obučen je u tamno odjelo sa bijelom košuljom.

38. Mario Mikulić, *Portret druga Tita I*, 1977., crvena kreda, 68 x 59 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Mikulić 77

Portret prikazuje lik Tita sa naočalama, pogleda usmjerenog ka dolje. Umjetnik je veću pažnju posvetio tretmanu lica, a ostatak poprsja samo je naznačio linijama.

39. Mario Mikulić, *Portret druga Tita II*, 1977., crvena kreda, 68 x 49 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Mikulić

Portret prikazuje lik Tita sa naočalama, *en face*, pogleda oborenog ka dolje. Tretman ostatka tijela sličan je kao i na prethodnoj kompoziciji, odnosno tijelo je naznačeno samo konturama.

40. Mario Mikulić, *Portret Predsjednika Tita*, 1977., ulje na platnu, 54 x 47 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – gdk: Mikulić 77

Kompozicija tretira krupni, srednji kadar koji obuhvata figuru do pojasa. Tito je prikazan sa naočalama, *en face*, pogleda oborenog ka dolje. Obučen je u tamnoplavu odjelo i bijelu košulju. Kravata je svijetloplavе boje.

41. Mario Mikulić, *Predsjednik Tito*, 1977., ulje na platnu, 49 x 40 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla
Signatura – dlc: Mikulić 1977.

Kompozicija obuhvata krupni kadar. Lik Tita sa naočalama okrenut je od posmatrača za 1/3, pogleda oborenog ka dolje. Tito je obučen u svijetloplavo odijelo sa bijelom košuljom. Kravata je izvedena kombinacijom crvene i plave boje. Pozadina je izvedena jednostavno, u svijetlozelenoj boji.

42. Mario Mikulić, *Tito*, 1977., crtež ugljenom, 68 x 49 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla
Signatura – ddk: Mikulić

Portret Tita izrađen je u krupnom kadru. Tretman lica je detaljan, dok je ostatak tijela do pojasa samo naglašen konturama. Lice je za 1/3 okrenuto od posmatrača.

43. Mario Mikulić, *Portret druga Tita III*, 1977., ulje na platnu, 30,5 x 27,5 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla
Signatura – glk: Mikulić

Kompozicija tretira krupni plan. Tito je prikazan sa naočalama, iz profila, pogleda usmjerenog ka dolje. Obučen je u zeleno odijelo, sa kravatom i bijelom košuljom. Pozadina je izvedena u istoj boji kao i odijelo.

44. Ljubo Lah, *Portret druga Tita I*, 1977., ulje na kartonu, 40 x 30 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla
Kompozicija obuhvata krupni kadar. Tito je prikazan sa naočalama za 1/3 okrenut od posmatrača.

45. Ljubo Lah, *Portret druga Tita II*, 1977., ulje na platnu, 80 x 70 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla
Kompozicija obuhvata srednji krupni plan koji tretira figuru do pojasa. Tito je prikazan sa naočalama, *en face*. Obučen je u tamno odijelo, sa kravatom i bijelom košuljom. Pozadina je jednostavna, izvedena bež bojom.

46. Ljubo Lah, *Portret druga Tita III*, 1977., ulje na kartonu, 40 x 30 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla
Signatura – ddu: Lah

Kompozicija tretira krupni kadar. Tito je prikazan sa naočalama, *en face*, pogleda usmjerenog ka lijevoj strani. Obučen je u tamno odijelo i kravatu, sa bijelom košuljom. Pozadina kompozicije je jednostavna, izvedena bež bojom.

47. Ljubo Lah, *Portret druga Tita IV*, 1977., pastel, 46,5 x 38 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla
Signatura – ddu: Lah

Kompozicija obuhvata krupni kadar. Prikazuje lik Tita sa naočalama u poluprofilu, odnosno za 1/3 okrenutog od posmatrača. Obučen je u bijelu košulju, plavu kravatu i tamno odijelo.

48. Ljubo Lah, *Portret druga Tita V*, 1977., ulje na kartonu, 40 x 30 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla
Signatura – ddu: Lah

Kompozicijski, organizacija slike je riješena na sličan način kao i prethodna. Lik Tita obuhvata krupni kadar. Tito je prikazan sa naočalama, okrenut od posmatrača za 1/3. Obučen je u tamno odijelo i bijelu košulju sa kravatom.

49. Drago Došen, *Tito I*, 1977., crtež olovkom, 34 x 30 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla
Signatura – ddk: Došen 77

Kompozicija obuhvata krupni kadar. Umjetnik je više pažnje posvetio tretmanu lica nego ostatku tijela, koje je naznačeno samo konturama. Titov lik okrenut je za 1/3 od

posmatrača.

50. Drago Došen, *Tito II*, 1977., akvarel, 41 x 36 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Došen 77

Kompozicija obuhvata srednji krupni plan koji tretira figuru do pojasa. Tito je prikazan u sjedećem položaju. Obučen je u braon odijelo, sa bijelom košuljom i tamnonarandžastom kravatom. Lice mu je blago okrenuto prema lijevoj strani. Nosi naočale.

51. Mevludin Ekmečić, *Portret Josipa Broza Tita*, 1977., crtež olovkom, 59 x 49 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – gdin. ekmečić m. 1977 (olvaka)

Portret je naslikan olovkom. Lik Tita prikazan je u krupnom kadru. Titov pogled usmjeren je ka dolje. Umjetnik je pažljiviji u tretmanu lica nego u tretmanu ostatka tijela koje je izvedeno linearnim potezima.

52. Mevludin Ekmečić, *Predsjednik Tito*, 1977., crtež flomasterom, 60,5 x 46 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – gdk: Ekmečić M. 2. IV 77; ddk: Bugojno – Gorica sa zajedničkog rada umjetnika BiH 2. IV 1977.

Portret obuhvata krupni kadar. Tito je prikazan sa naočalama, *en face*.

53. Mevludin Ekmečić, *Skica za portret predsjednika Tita*, 1977., crtež tuš-pero, 35 x 27 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – dole desno skica za portret druga Tita; glk: Ekmečić M. 1977

Portret je oslikan u krupnom planu. Prikazuje Tita sa naočalama, okrenutog za 1/3 od posmatrača, oborenog pogleda. Obučen je u odijelo, sa kravatom.

54. Milivoj Unković, *Tito*, 1977., crtež olovkom, 86,5 x 60 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Skica za portret predsjednika Tita: Unković 19 (UM) 77

Kompozicija obuhvata srednji plan. Tito je prikazan kako sjedi u stolici, za 1/3 okrenut od posmatrača. Obučen je u odijelo, sa kravatom.

55. Ivan Kolev, *Čas malih samoupravljača*, 1977., ulje na platnu, 80 x 100 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

U oslikavanju kompozicije umjetnik je koristio tzv. ptičiju perspektivu. Kompozicija je simetrična, podjeljena na dva dijela. U desnom je oslikan dječak koji kredom crta zvijezdu petokraku, a sa lijeve strane je prikazan lik Tita sa karakterističnom vojničkom kapom tog perioda („titovkom“).

56. Salim Obralić, *Portret predsjednika Tita*, 1977., ulje na platnu, 110 x 120 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Obralić Salim 1977

Portret tretira srednji kadar. Tito je prikazan u profilu kako sjedi na masivnoj zelenoj stolici. Lijevom rukom, na kojoj dominira veliki prsten, oslanja se na naslonjač stolice. Obučen je u modroplavo odijelo, sa kravatom smeđe boje. Pozadina je izvedena jednostavno u svijetloplavoj boji.

57. Mensur Dervišević, *Skojevci u okupiranom gradu*, 1977., ulje na platnu, 90 x 120 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: MD 77

Na kompoziciji je prikazan zid kuće. Sa desne strane kadar presjeca prozor, a sa lijeve dovratnik. U sredini je bijela površina zida na kojoj je oslikan portret Tita crvenom bojom. Ispod portreta, koji je izведен više kao skica, štampanim slovima je ispisano

ŽDT (skraćenica od povika Živio Drug Tito).

58. Ragib Lubovac Čelebija, *Tito*, 1977., crtež olovkom, 100 x 70 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Ragib Lubovac Čelebija „Tito“ Crtež 77

Kompozicija je podijeljena na prednji i srednji plan. U prednjem planu, sa lijeve strane oslikan je kvadrat. U srednjem planu oslikan je Tito sa vijencem od cvijeća i voća oko vrata. Okrenut je od posmatrača za 1/3, a na glavi nosi karakterističnu kapu tog perioda.

59. Drago Tršar, *Portret maršala Tita*, 1977., bronza, 25 x 15 x 18 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Skulptura se sastoji iz dva dijela – postamenta i portreta. Titovo lice oblikovano je grubim, širokim potezima. Nasmiješen je, usta su blago otvorena, pogled je usmjeren ka posmatraču.

60. Janez Knez, *Tito, revolucija*, 1977., kombinirana tehnika, 120 x 120 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Knez

U središtu kompozicije postavljena je druga oslikana kompozicija sa portretom Tita. Tito je prikazan u srednjem planu, u vojničkoj uniformi. Na glavi nosi kapu sa petokrakom. Oblik kompozicije sa portretom ponavlja se i ispod nje, ali prazan, te je moguće vidjeti teksturu pozadine koja je izvedena kombinacijom crvene i crne boje.

61. Milan Miletić, *Predsjednik Tito*, 1977., ulje na platnu, 33,5 x 32 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Miletić 77

Portret Tita obuhvata srednji krupni plan. Tito je prikazan sa naočalama za 1/3 okrenut od posmatrača.

62. Miloš Gvozdenović, *Tito 1944.*, 1977., ulje na platnu, 110 x 115 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: M. Gvozden

Kompozicija tretira srednji kadar koji prikazuje figuru Tita do pojasa. Tito je prikazan u trenutku držanja govora, na govornici. Obučen je u uniformu, sa istaknutim epoletama. Na katedri ispred Tita prikazan je čilim crvene boje, sa motivima oslikanim bijelom i zelenom bojom.

63. Miloš Gvozdenović, *Tito 1975.*, 1977., ulje na platnu, 87 x 70 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: M. Gvozden 77

Portret Tita oslikan je u srednjem planu, a obuhvata figuru do pojasa. Tito je prikazan kako čita dokument položen na stolu ispred njega. Pogled mu je oboren, usmijeren prema onome što čita. Obučen je u tamnoplavu odijelo, sa bijelom košuljom i kravatom izvedenom u crvenoj i tirkiznoj boji.

64. Miralem Srkalović Lalo, *Tito*, 1985., ulje na platnu, 34 x 29 cm
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: „Lalo '85“, crvenom bojom

Kompozicija tretira srednji krupni kadar. Tito je prikazan u vojničkom odijelu, sa karakterističnom kapom na glavi. Prikazan je u profilu, pogled mu je oboren. U ustima drži zapaljenu cigaretu u luli iz koje se viori dim.

65. Marija Ujević, *Predsjednik Tito*, patinirani gips., 42 x 22 x 33 cm,
Međunarodna galerija portreta Tuzla

Skulptura je otuđena iz zbirke (pogledati podatke o sadašnjem stanju dobra ove Odluke).

66. Ibrahim Bilajac, *Portret Tita*, 1977., patinirani gips, 48 x 26 x 29 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Umjetnik je oblikovao portret u obliku skraćenog poprsja koje obuhvata glavu i dio vrata. Vrat je izведен na način da vrši i funkciju postamenta.

67. Pavle Blesić, *Veliko odlikovanje*, 1977., ulje na ultraplasu, 120 x 91 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Blesić

Portret Tita oslikan je smeđom i sivom bojom u medaljonu, koji se nalazi u sredini donje strane kompozicije. Tito je prikazan za 1/3 okrenut od posmatrača. Iznad medaljona sa Titovim portretom, slikar je naslikao papirne isječke bijele, maslinastozelene i crvene boje. U središtu crvenog isječka, crnom bojom je oslikan trag vatre koja je zahvatila njegovu površinu.

68. Meha Sefić, *Portret Tita*, 1977., crtež smeđe-crnicom kredom, 65 x 50 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – dlc: M. Sefić 77

Portret je naslikan kao skica. Tito je prikazan sa naočalama, okrenut za 1/3 od posmatrača.

69. Miša Pengov, *Tito u Bihaću novembra 1942.*, 1977., ulje na platnu, 140 x 139 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – dlc: M. Pengov 1977.

Kompoziciju karakterizira upotreba tamnog inkarnata, a slikana je kao grupni portret. Prikazan je trenutak sa sastanka u Bihaću, u novembru 1942. godine. Prisutni sjede raspoređeni u redove. U sredini prvog reda prikazan je Tito.

70. Radiša Lj. Lucić, *Tito ili izvorni zapis*, 1977., pastel na mapi, 63,5 x 85 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: R. Lj. Lucić

Ova neobična kompozicija oslikana je pastelom na geografskoj mapi. Tito je prikazan u srednjem krupnom planu, *en face*. Obučen je u vojničku uniformu, sa karakterističnom kapom toga perioda i petokrakom na njoj.

71. Radiša Lj. Lucić, *Tito*, 1977., crtež olovkom, kombinirana tehnika, 36 x 25,5 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – dlc: Tito 1977. Radiša Lj. Lucić

Kompozicija tretira srednji kadar. Tito je prikazan sa naočalama, oborenog pogleda. Odjeven je u odjelo, okrenut za 1/3 od posmatrača.

72. Jovica Stefanović, *Najdraži gost*, 1977., ulje na platnu, 139 x 130 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: J. Stefanović 77.

Na kompoziciji, koja tretira srednji kadar, a obuhvata figure do visine koljena, prikazan je Tito sa djecom. Dvije djevojčice stoje mu sa strana, jedna je okrenuta prema posmatraču, a druga je prikazana u profilu. Treće dijete, dječak, okrenut je leđima od posmatrača. Slikar za oslikavanje koristi prilagođenu tehniku pointilizma. Tito je obučen u bijelo odjelo i crvenu kravatu. Pozadina je oslikana kombinacijom tačkastih poteza crvene, plave, zelene i bijele boje.

73. Mirjana Dželatović, *Tito dok čita*, 1977., crtež olovkom, 77 x 99 cm, Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Mirjana 77

Portret tretira srednji kadar. Tito je prikazan sa naočalama, oborenog pogleda usmjerenog prema novinama položenim na stolu. Lijevom rukom oslonjen je na sto, desna šaka mu je također na stolu, ali je ruka izdignuta od podloge. Obučen je u odjelo, sa kravatom.

74. Dragiša Trifković, *Portret Tita*, 1977., bronza plaketa, 28 x 20 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Dragiša 77.

Portret je izrađen u bronzi. Prikazuje lik Tita u profilu.

75. Dubravka Klarić Kapičić, *Tito-odmor*, 1978., ulje na platnu, 75 x 60 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Duda, maj; dlk: odmor

Kompozicija tretira krupni srednji plan. Tito je prikazan lica oslonjenog na lijevu ruku, na kojoj dominira krupni prsten, a ispod rukava sat. Iako je prikazan *en face*, oči su okrenute od posmatrača. Tito je odjeven u tamno odjelo sa bijelom košuljom i kravatom.

76. Emilo A. Kostić, *Tito*, 1977., grafika (bakropis), 28 x 20,5 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – Emilo A. Kostić 1977; dole na sredini: TITO

Portret Tita izrađen je u tehnici bakropisa. Tito je prikazan sa naočalama, u profilu. Prema položaju tijela zaključujemo da sjedi, iako stolica na kompoziciji nije vidljiva. Odjeven je u odijelo, sa kravatom.

77. Emilo A. Kostić, *Maršal Tito*, 1979., bakropis, 48 x 33,5 cm,

Međunarodna galerija portreta Tuzla

Signatura – ddk: Emilo A. Kostić 1979; dlc: EA dole na sredini Tito

Kao i prethodna, i ova je kompozicija rađena u tehnici bakropisa. Tito je prikazan u srednjem krupnom kadru. Nosi naočale, a pogled mu je usmjeren od posmatrača za 1/3. Obučen je u odijelo, sa bijelom košuljom i kravatom.

78. Mustafa Ico Voljevica, *Portret Tita*, 1979., crtež kreonom, 47,5 x 32,5 cm

Signatura – d.l.u: Skica za portret d.d.u: Voljevica 79.

Portret tretira srednji krupni plan. Umjetnik je više pažnje posvetio tretmanu lica, nego ostatku tijela, koje je samo djelimično naglašeno grubim linearnim potezima. Tito je prikazan sa naočalama, za 1/3 okrenut od posmatrača.

79. Miladin Aničić Mikan, *Skica za sliku "Bdenje"*, 1980., akvarel, 31 x 28 cm

Signatura – d.d.u "Skica za sliku Bdenje" A. Mikan 8.maja 1980

Kompozicija predstavlja pripremni crtež za sliku Bdenje.

80. Miladin Aničić Mikan, *Bdenje*, 1980., kombinirana tehnika, 25 x 30 cm

Signatura – d.d.u A Mikan maj 1980.

Umjetnik je oslikao sliku sa Titovim portretom kao krajolik. Kompozicija obuhvata prednji, srednji i zadnji plan. U prednjem planu sa lijeve strane prikazan je čobanin sa stadom ovaca, u srednjem planu umjesto stijene, oslikan je Titov lik u vojničkoj uniformi. Na glavi nosi „titovku“ sa petokrakom. Zadnji plan umjetnik popunjava prikazom drveća, brežuljaka i puteva koji se granaju u različitim smjerovima.

81. Ivo Grbić, *Josip Broz Tito*, 1977., crtež crvenom kredom, 42 x 31,5 cm

Signatura – d.d.u: "grbić 77."

Kompozicija tretira krupni srednji plan. U središtu je prikazan Tito sa naočalama, *en face*, pogleda usmjerenog ka posmatraču.

82. Ive Šubić, *Tito*, 1944., linorez, 23,7 x 18 cm

Signatura – dlu ispod otiska: "1944. orig. Lin." sredina: "Tito ddu: Ive Šubić" (olovkom)

Portret Tita oslikan je u srednjem krupnom planu koji obuhvata figuru do pojasa. Tito je prikazan u profilu. Obučen je u vojničku uniformu, sa remenom preko desnog ramena i vijencem na kragni košulje.

83. Ive Šubić, *Tito*, 1960., crtež tušem, kistom i perom, 11 x 14 cm

Signatura – dlu na zaljep. Papirom: 1960-tuš,čopić "Tito" ddu: "Ive Šubić (olovkom)

Kompozicija tretira srednji krupni plan. Tito je prikazan u profilu, obučen u vojničku

uniformu. Na glavi nosi karakterističnu kapu tog perioda. Potez je grub i oštar.

84. Mevludin Ekmečić, *Portret predsjednika Tita*, 1977., crtež crnim flomasterom na sivom papiru, 63,5 x 49 cm

Signatura – gdu: "ekmečić m. 1977". ddu: "Bugojno-Gorica, 2.IV1977."

Portret je oslikan kao skica, u isprekidanim potezima crnoga flomastera. Tito je prikazan *en face*, sa naočalama, pogleda usmjerenog ka posmatraču.

85. Ivan Kolev, *Portret Tita*, 1978., crtež olovkom u boji na akvarel papiru, 68,5 x 50 cm

Signatura – ddu: "Iv. Kolev 78" čir.

Kompozicija tretira krupni srednji kadar koji obuhvata figuru do pojasa. Tito je prikazan u profilu, lica okrenutog za 1/3. Obučen je u odijelo sive boje, sa bijelom košuljom i kravatom bež boje.

86. Ivan Kolev, *Portret Tita iz ratnih dana*, 1978., crtež olovkama u boji na papiru, lakirano, 70,7 x 50 cm

Signatura – ddu: "Iv. Kolev 78" (čir.) Pero

Kompozicija tretira krupni srednji kadar koji obuhvata figuru do pojasa. Tito je prikazan u vojničkoj uniformi, sa remenom preko lijevoga ramena. Na glavi nosi „titovku“ sa petokrakom. Lice mu je okrenuto od posmatrača za 1/3. Pozadina je izvedena crnom olovkom.

3. Dosadašnja zakonska zaštita

JU Međunarodna galerija portreta Tuzla u Tuzli kao i zbirka *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije* do sada nije uživala status zaštite.

4. Istraživački i konzervatorsko-restauratorski radovi

Tokom studijske posjete **u novembru 2012.** godine predstavnici Univerziteta primijenjenih umjetnosti iz Beča (Universität für angewandte Kunst Wien) i Likovne akademije u Sarajevu, izradili su Plan preventivne konzervacije i reorganizacije depoa. Aktivnosti provedene prije izrade Plana izvršene su pod mentorstvom prof. mag. dr. Gabriele Krist uz podršku prof. mag. dr. Ćazima Hadžimejlića.

5. Sadašnje stanje dobra

Zbirka Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije u dobrom je stanju.

Dana **07.04.2011.** godine popisna Komisija u JU Međunarodna galerija portreta u Tuzli završila je popis fundusa Galerije. Izvještajem broj 186/2011. od 15.04.2011. godine ustanovljeno je da iz cijelokupnog fundusa Galerije nedostaju 72 djela, od kojih je za dva poznat trenutni smještaj.

Komisiju za popis djela iz fundusa galerije osnovanu 25.08.2010. godine (Odluka za formiranje Komisije za popis br. 114/10) činili su:

1. Prof. Ekmečić, Mevludin, stručni konsultant za depo i umjetnine
2. Mr. sc. Čićkušić, Vesima, inspektor za obrazovanje u Ministarstvu obrazovanja, nauke i sporta Tuzlanskog kantona
3. Vrabac, Mirela, viši stručni saradnik za kulturu Općine Tuzla
4. Omerčić, Zekerijah, uposlenik Galerije.

Popisom je ustanovljeno da iz zbirke Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije nedostaju sljedeća djela:

1. Safet Zec, *Tito danas II*, 1975., ulje na platnu, 100 x 80,5 cm; inventarni broj 25,
2. Marija Ujević, *Predsjednik Tito*, (bez datacije), platinirani gips, 42 x 22 x 33 cm; inventarni broj 65.

Dopisom broj 195/2011 od dana 21.04.2011. godine, Međunarodna galerija portreta u

Tuzli obavijestila je o nestanku 72 umjetnička djela iz fundusa galerije nadležne institucije Tuzlanskog kantona: Vladu Tuzlanskog kantona, Ministarstvo obrazovanja, nauke i sporta Tuzlanskog kantona, Općinu Tuzla, te Službu za razvoj, poduzetništvo i društvene djelatnosti Općine Tuzla.

Dopisom broj 226/2011 od dana 26.05.2011. godine, Međunarodna galerija portreta Tuzla obavijestila je o nestanku umjetničkih dijela iz fundusa galerije još dvije institucije: Ministarstvo unutrašnjih poslova Tuzlanskog kantona, te Kantonalno tužilaštvo Tuzlanskog kantona.

Nadležne institucije započele su aktivnosti vezane za pronalaženje i povrat nestalih umjetnina u Galeriju.

6. Specifični rizici

Mogućnost otuđenja umjetničkih djela iz Galerije.

III – ZAKLJUČAK

Primjenjujući Kriterije za proglašenje dobra nacionalnim spomenikom („Službeni glasnik BiH“ br. 33/02 i 15/03), a koja se odnosi na pokretno naslijeđe Bosne i Hercegovine, Komisija je donijela odluku kao u dispozitivu. Odluka je zasnovana na sljedećim kriterijima:

- A. **Vremensko određenje** (dobra nastala od prahistorije do kraja XX vijeka)
- B. **Historijska vrijednost** (veza građevine, cjeline ili područja sa historijskom ličnošću ili značajnim događajem u historiji)
- C. **Umjetnička i estetska vrijednost**
 - i. Kvalitet obrade
 - ii. Kvalitet materijala
 - iv. Kompozicija
 - v. Vrijednost detalja
- D. **Čitljivost** (dokumentarna, naučna, obrazovna vrijednost)
 - i. Materijalno svjedočanstvo o manje poznatim historijskim razdobljima
 - ii. Svjedočanstvo o historijskim mijenama
 - v. Svjedočanstvo o tipičnom načinu života u određenom razdoblju
- E. **Simbolička vrijednost**
 - v. Značaj za identitet skupine ljudi
- G. **Izvornost**
 - ii. Materijal i sadržaj
 - iii. Namjena i upotreba
 - vi. Duh i osjećanja
 - vii. Drugi unutrašnji i vanjski faktori

Sastavni dio ove odluke su:

- Fotodokumentacija: fotografije Zbirke slika Ismet Mujezinović sačinjene su u periodu od 12.11.2010. do 07.04.2011. godine, kada je izvršen popis cijelokupnog fundusa Međunarodne galerije u Tuzli i pripadaju digitalnom arhivu galerije.

Korištena literatura

U toku vođenja postupka proglašenja zbirke *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavijenacionalnim spomenikom*, korištena je sljedeća literatura:

Inventarna knjiga „Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije“

1977. *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije*. Tuzla: 1977.

1980. *Tito u djelima likovnih umjetnika Jugoslavije*, stalna postavka. 1980.
2004. Sarajlić, Ćazim. *40 godina Međunarodne galerije portreta Tuzla (1964-2004)*. Tuzla: 2004.